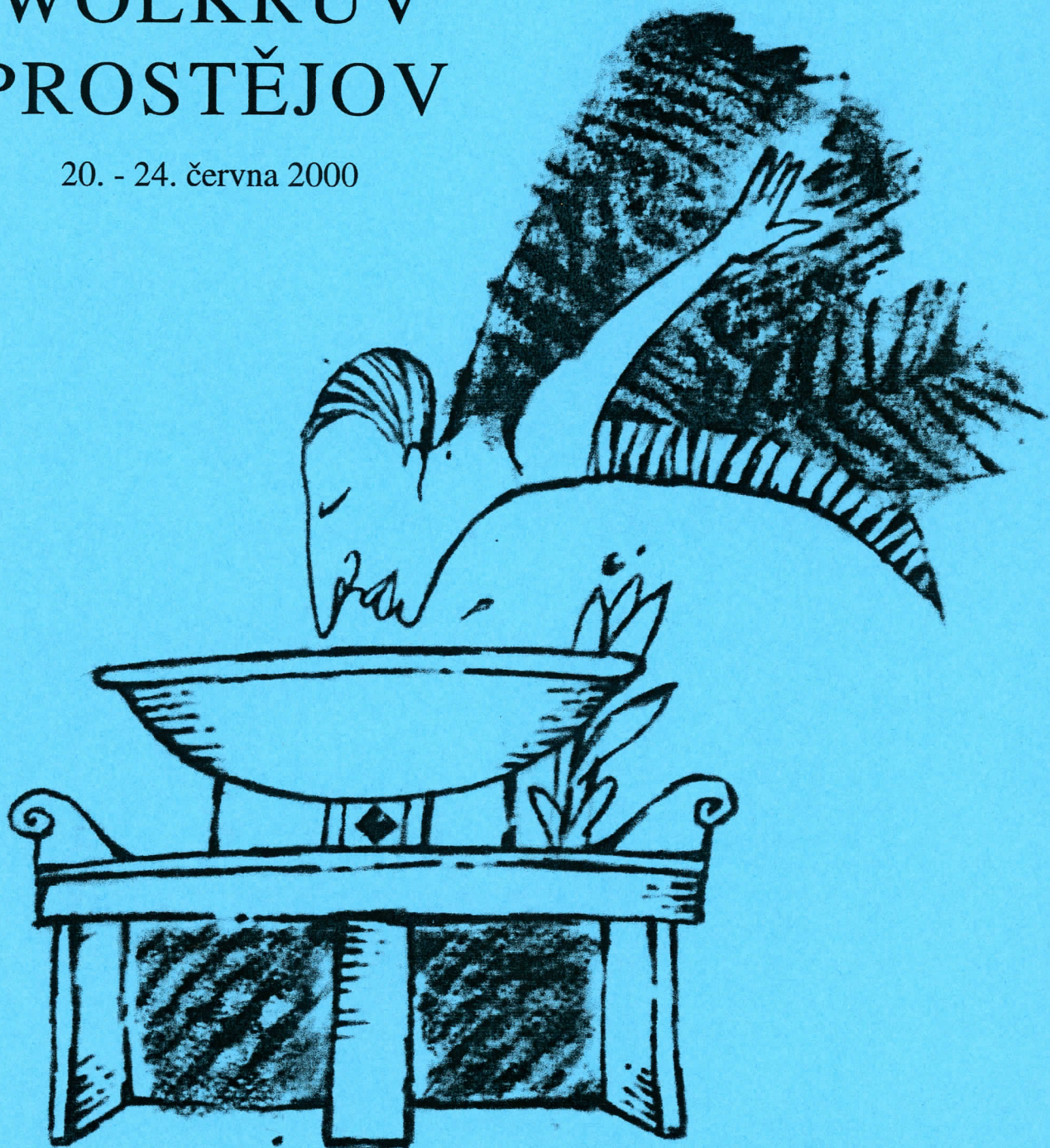

43. FESTIVAL POEZIE

WOLKRŮV PROSTĚJOV

20. - 24. června 2000

3. ZPRAVODAJ

Malá poklona recitátorům

Nevím, co všechno pro vás znamená poezie, recitace, možnost cizími slovy vyjádřit vlastní pocity, někdy až obnažit pečlivě skrývanou duši. Děkuji vám za ty dva dny, kdy jsem mohl naslouchat. Ať se vám to podařilo více či méně, ať jsem častokrát lapal po doušku čerstvého vzduchu v ovzduší, které už nepřeje ničemu, za spoustu vás jsem byl rád. I za ty, kterým se to (doufám) podaří příště. Není podstatné, jestli medajli dajli nebo nedajli, jestli jste byli opravdu, ale opravdu mimo, podstatné je, že tu jste, že k vám básně mluví. Řeceno verši:

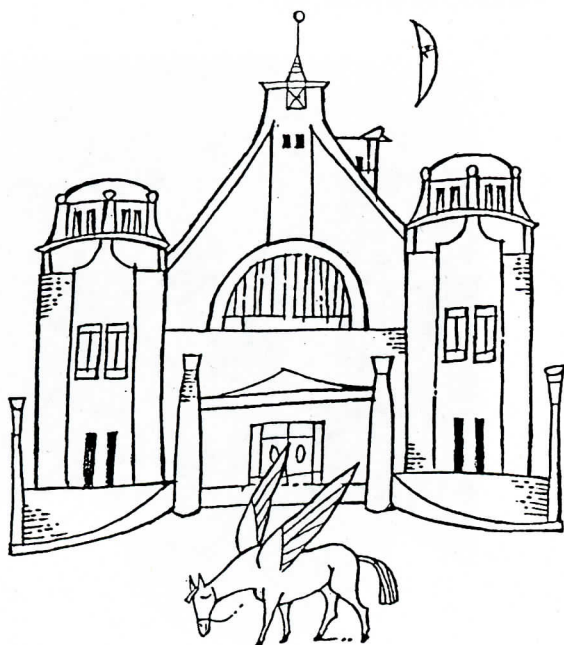
" Poezie je zázrak, poezie je dřina "
(Karel Sýs v mladých letech)

" A tak ze mne vystříkla nějaká ta báseň "
(Lawrence Ferlinghetti)

" Ovšem básně jsou o všem "
(vlastní copyright)

Už víte, že básně nejsou unylé cvrlikání slaboduchostí, že je to zhutnělé vyjádření moci i bezmoci emocí, kde je každé písmeno nezastupitelné. Mohou se stát nedílnou součástí vašich bytostí a vy tak budete mnohem bohatší. A možná, že moc žvaním, ale také vám ještě jednou moc děkuji a za rok se na vás moc těším.

Dušan Utinek

Pouliční anketa

V ulicích Prostějova jsem se ptal náhodných chodců, zdali vůbec vědí o tom, že se zde koná festival poezie a jaký je jejich vztah k poezii. Předkládám několik odpovědí.

Nevím, nezajímá mě to...
/paní důchodového věku před obchodním domem/

Samozřejmě, že vím, ale zajímá mě to jen z pohledu kšeftu. Poezii opravdu nečtu a ani se o ni nezajímám.
/číšník v místní restauraci /

Přiznám se, že dnes nemám na poezii čas, ale dříve jsem recitovala třeba na MDŽ, nebo na pionýrských schůzkách...třeba Bezruč a tak.
/slečna Martina, 24 let/

Vím, plakát nám visí na internátě, mně to sice nic osobně neříká, ale dvě kamarádky říkaly, že se tam půjdou podívat, asi na nějaké kluky.
/Mírka, studentka oděvní průmyslovky/

No jistě! Poezie mě zajímá, tak sleduji dění na WP.
/kytarista sedící na zídce parku/

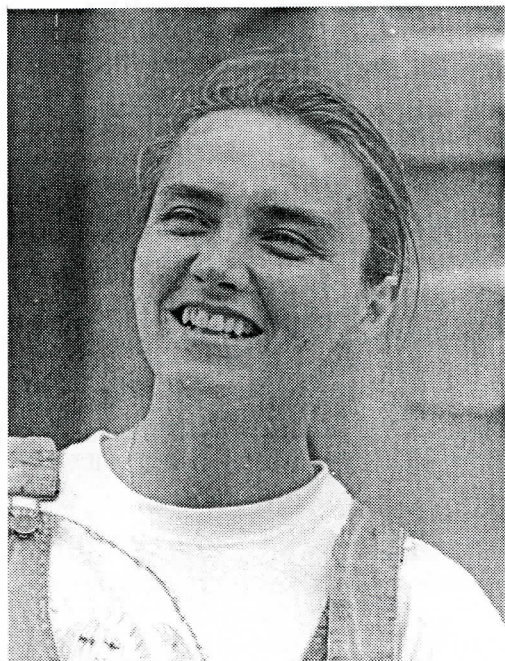
Vy teda máte starosti!
/mladý muž, parkující Mercedes před hotelem/

Aji bych tam šla, ale nemám peníze.
Kolik je vstupné?
/mladá romka/

pev

Tři otázky pro tři Ostraváky

V letošních porotách WP pracují tři členové činoherního souboru Národního divadla Moravskoslezského, herci Apolena Veldová, Tomáš Jirman a dramaturg souboru Marek Pivovar. Shodou okolností mají všichni tři i další uměleckou kvalifikaci, a právě podle té jsme každému z nich položili otázku

bylo tolik, že od příštího roku snad bude probíhat celoroční kurs. To mě potěšilo, stejně jako mnohé výkony zde na WP. Také jsem s potěšením konstatovala, že tady téměř nezaznívaly moravismy, na které mám velmi citlivý sluch, ba ani "pražština", ty otevřené vokály, které denně slyšíme např. z televize. A co mi vadí? Přestává se pracovat s dechem, mnozí recitátoři volí jednoduché řešení, snaží se emoci nahradit dechem, "dýcháním do textu", a sami si tak oslabují své možnosti.

Tomáš Jirman, to je ten stále dobře naladěný pán, kterého jste mohli vidět, jak několikrát denně statečně oholí s nohou v sádře zdolává trasu Duha - divadlo a zpět, je nejen hercem, ale i režisérem. Jeho nastudování Máchova Máje v ostravské Komorní scéně Aréna bezesporu patří k nejlepším inscenacím, které lze zařadit pod hlavičku divadla poezie.

Apolena Veldová je nejen přední herečkou ostravského souboru, ale také zkušenou pedagožkou, působila na ostravské konzervatoři a nyní učí na soukromé herecké škole.

Nejednou jsem se setkala s názorem, že u amatérského recitátora je nejdůležitější osobní vklad, názor, nasazení, na techniku prý nelze klást až tak maximalistické nároky. Nesouhlasím s tím - a co Vy?

Profesionálové jsou na tom stejně jako amatéři. Chtějí-li předávat posluchači své pocity, myšlenky, názory, musí ovládat svůj nástroj, to jest své vyjadřovací prostředky tak, aby to nerušilo ty, ke kterým se recitátor obrací, a aby to současně nesvazovalo samotného recitátora. Profesionálové mají tu výhodu, že jsou na to léta cvičeni a vzdělávání, zatímco amatéři jsou často ponecháni sami sobě. Přitom špatných vlivů, které na ně působí především z médií, je všude plno. Zájem amatérů o vzdělávání je značný, letos jsem v ostravském Domě dětí vedla tři vzdělávací semináře tohoto typu, a zájemců

O tom, co je to divadlo poezie, se po léta vedou spory. Co všechno lze takto označit, jste schopen nějak přesněji tento žánr vymezit? A má vůbec smysl se o něco takového pokoušet?

Nemám ten termín rád. Kdysi, snad v šedesátých letech, to označení mělo zřejmě dosti konkrétní náplň. Pro mě bylo třeba divadlem poezie pardubické Studio uměleckého přednesu v letech, kdy je vedl Míla Kučera. Byl to pracovní pojem, který fungoval v určitých dobových podmínkách. Teď mi ale připadá, jako by se obalil sádrou a zkameněl. Všichni se jím ohánějí, ale podstata uniká. Například Effenbergerovi Sládci - co to vlastně bylo? Bylo to divadlo poezie? Když už bychom hledali pro inscenaci označení, řekl bych nejspíš, že to bylo poetické divadlo. Já sám, když jsem např. připravoval s Arénou Máchův Máj, jsem si takové starosti vůbec nedělal. Šlo o to, najít klíč, který by umožnil scénické uvedení básně, nikoli naplnit nějakou definici divadla poezie. Ostatně dnes, kdy žijeme v čase postmoderny a žánry se mísí a prostupují docela běžně, je uvažování o definici pojmu divadla poezie nadbytečné a nic neřeší. Ale nejen dnes, vždyť i Shakespeare si vedl podobně a pramálo se staral o to, aby své tragédie "neznečistil" komickými prvky. Tak jaképak starosti.

Marek Pivovar, ještě než začal divadlo dělat "zevnitř", byl novinářem a psal divadelní kritiky. Dnes je vedle své profese dramaturga i zajímavým dramatickým autorem, od kterého se může divadlo ještě nadíti nových dramatických textů, které tolik schází nejen divadelníkům, ale neméně i divákům.

Letos jste na WP v úloze porotce podruhé. Jak se vám letošní ročník jevil z hlediska dramaturgického? Lze vůbec vyslovit nějaké zobecňující hodnocení, ze kterého by bylo možno vyvodit obecnější závěry?

Úroveň byla velice, velice rozdílná. Když vedle sebe postavíte třeba Čekání na Godota a Effenbergerovy Sládky, kde budete hledat nějakého společného jmenovatele? Základní problém vidím v tom, že poroty v regionech se nescházejí a nemají srovnatelná měřítká. Velkou roli zde hraje konkurence a jakási regionální prestiž. Odněkud špatnou inscenaci do Prostějova

nevyšlou, jiná porota si zase řekne, že region aspoň bude zastoupen, a slabému souboru takto prokáží medvědí službu. Letos se tady dosti diskutovalo o tom, co je to divadlo poezie. Domnívám se ale, že to není hlavní otázka. Podstatné je, jakou musí soubor přinášet kvalitu, aby měl celostátní úroveň, aby na WP opravdu "patřil". Podle mého názoru poezie, to je atmosféra. A tu může vytvořit vlastně jakýkoliv text, když je adekvátně převeden do scénického tvaru. A ještě poznámka: ty propastné rozdíly mezi soubory, o kterých jsem mluvil v úvodu, se projevují i v technické vybavenosti souborů. Ani zde neexistují jednotná kritéria. Myslím, že by se tohoto úkolu měla chopit Artama, ta jediná má dnes možnosti svolat lidi, kteří se o umělecký přednes a scénické uvádění poezie v krajích starají, a domluvit se s nimi na ujednacení kritérií. Wolkrovu Prostějovu by to určitě velmi prospělo.

Divadelníci se zítra vrátí na své působiště, nikdo z nich však čas, strávený v Prostějově, nepovažuje za promarněný. Snad tento fakt přispěje k tomu, že se s nimi budeme setkávat i na příštích ročnících WP. Takže: Díky za rozhovor a za rok v Duze nashledanou.

jsu

Poprvé a naposled

Priznám se, že rozhovor Petrem Soumarem z Plzně jsem původně chtěla udělat jen proto, že je nejstarším recitátorem na letošním WP – 8. června mu bylo pětatřicet. Už dopředu jsem si ho pasovala do role zastydělého puberťáka, který má ve svém „pokročilém“ věku nějaký pofiderní důvod k přednášení básniček. Jak velmi jsem se mylila mi bylo jasné hned po první otázce.

Petře, Vy pracujete na poště?

Jo, sedím na přepážce jako střídač. V podstatě zaskakuju na různých poštách za ty, co jsou zrovna na dovolené nebo nemocní. Na poště jsem už patnáct let, nastoupil jsem tam hned po gymnáziu. Ale teď mě čeká velká změna – 21. srpna nastupuju jako elév do plzeňského divadla. Vyhrál jsem konkurz, na kterém se mnou bylo pět pohledných mladých kluků. Říkal jsem si „sem nepatřím, nemám šanci“, takže jsem vůbec neměl trému. Asi to pomohlo. Konečně se dostanu k práci, která mě opravdu baví.

Proč až teď?

Divadlo mě bavilo odjakživa. Chtěl jsem se stát hercem, ale rodiče kategoricky řekli ne. Byl jsem hodný synek. Poslechl jsem je a šel na „seriózní“ školu. Divadlo jsem začal dělat až po vojně, v roce 1987 se souborem Dialog. Část jeho členů pak založila Okřídleného vola. Chtěli si dělat věci po svém a já se k nim přidal. Jsem moc rád, že můžu být s nimi. Není to jen o divadle, ale i o přátelství.

Na Wolkrově Prostějově jste poprvé?

Byl jsem tady se souborem, ale jako sólista zažívám letos premiéru. A zároveň i derniéru, protože příští rok mě sem už nepustí. (Mimochodem – připadá mi dost kruté omezovat soutěžící hranici pětatřiceti let. Jako by vám naznačovali, že teď jste ještě mladý a najednou jste už starý.) Recitování poezie mě vždycky bavilo, ale až loni jsem konečně poprvé začal pracovat se skvělou režisérkou Alenou Dvořákovou. To ona mě vlastně postrčila k tomu, abych se přihlásil na přehlídku.

Výběr Vašich textů nabízí zajímavé spojení. Babička po pitvě od Karla Hynka a Dopis pozůstalým Edwarda Stachury... To byl záměr, nebo je to kouzlo nechtěného?

K oběma těm textům mám velmi osobní vztah. Babička po pitvě je vlastně dost drsnou a tragickou verzi klasické Babičky Boženy Němcové. Ale nejde o žádnou

levnou parodii a já jsem také nechtěl dělat prvoplánovou legraci. Není v tom ani žádná morbidita. Smrt podle mě patří k člověku naprosto přirozeně, ač je toto téma pořád vnímáno jako jakési tabu.

A co se týká druhého textu... Je to autentický dopis pozůstalým, který před svou sebevraždou napsal polský básník Edward Stachura. Mě se v rodině stalo něco podobného a tento text mi pomohl pochopit, proč to ten člověk udělal.

Jaký máte ze svého vystoupení pocit?

Měl jsem velkou trému a cítil jsem odpovědnost. Nevím, snad jsem to zvládl se ctí. Alespoň ostatní mi tvrdili, že to nebylo špatné.

les

Proč PRASETAUN na WP?

Protože s bezelstnou otevřeností (možná neuvědomovanou) vypovídají o sobě a o době. O svých (a našich) jistotách a nejistotách. O své (a naší) zranitelnosti i agresivitě. O tom, co z nich (i nás) mohlo (či může) být.

Pro mě zážitek sezóný.

M. Maršálek

Hodnocení sólových recitátorů

I. Kategorie

Tak jsem se těšila, co nového se o nich dovím, čím mě překvapí, co na sebe prozradí.

RECITÁTOŘI I. KATEGORIE.

Letos se jim moc nedařilo. Možná jsou na začátku své přednáškové cesty. Ti zkušenější z loňska postoupili do druhé kategorie. Ti noví se teprve hledají. Možná.

Asi málo čtou.

I když o výběru textů by se dalo říci: slušný průměr. Výjimky se našly: J. Schneider, J. Marek, neobratné překlady Préverta...

V rozboru textu se nepouštěli do hlubších úvah – nahodilost, prvoplánovost. Vědí vůbec něco o těch autorech, o době, žánru, stylu...? Opravdu tuší, o čem to je? Potřebují poradit jak škrtnout v textu, jak krátnout, co mohou vynechat, co nechat. Ve dvou případech text postrádal konec.

Někteří opomíjejí formu, tvar předlohy, a přece už tam je skryta nápodoba ke správné volbě interpretačních prostředků. O řadě výkonů by se dalo říci, že se jedná o slušnou reprodukci textu, ne však o výklad, o interpretaci.

Za očima mnohých jsem tušila představu, nějaký svět, ale takový nekonkrétní, nahodilý, bezbarvý. *V š e o b e c n ě p o e t i č n o.* Báli se být osobití, sví.

Většina z nich zachází macešsky se svým mateřským jazykem. Stejně je nám ráda a znovu a znovu se na ně budu těšit.

*Nina Martínková
předsedkyně poroty*

II. kategorie

Při hodnocení účastníků naší kategorie, výběru laureátů a oceněných čestným uznáním, porota uznala, že úroveň II. kategorie sice nebyla vzácně vyrovnaná, ale nebyli jsme ani svědky velikých nápadů, ani úchvatných výkonů.

Potěšila nás dramaturgie, mnohdy objevná a vynalézavá (Izumi Shikibu, Zbyněk Havlíček, Adrienne Riche, Wolfgang Bochert ad.). Někteří soutěžící poněkud zklamali tím, že vsadili v obou kolech na jistoty prózy a nepokusili se o představení svých interpretačních schopností v utkání s poezií.

Naše diskuse nad výkony byla poklidná, názory povětšinou shodné. Tak, jak nám bylo předestřeno při soutěži samotnými recitátory.

*Marta Hrachovinová
předsedkyně poroty*

III. kategorie

Ohlédnutí lektorského sboru III. kategorie za dvěma dny naplněnými přednesem je letos opět velmi příjemné a šťastné. Místo určitého rozčarování, které tato kategorie přinášela v několika uplynulých letech, kdy se v ní sice objevilo pár recitátorů - vytrvalců s kvalitními výkony, ovšem vedle přednesů spíše náhodných, nevyrovnaných, dá se o ní letos hovořit opět jako o kategorii početně dobře obsazené a vyspělé skutečně - nejen věkově. Představili se v ní interpreti, kteří se přednesu věnují vytrvale a cílevědomě, což bylo patrné nejen z kvality a neotřelosti textů, ale i z převážně osobnostních a inspirativních přednesů. Většina recitátorů si vybrala básně i prózy typově odlišné, díky nimž mohli představit různé polohy svého interpretačního umění. Neřešili v nich pouze své osobní problémy, ale často se vyjadřovali k věcem obecnějším, otázkám, které je přesahovaly. Zaznamenali jsme i určitou tendenci k deestetizaci projevu - i když přednášeči prokázali smysl pro vyjádření autorova stylu, vítězila vnitřní pravdivost a síla výpovědi nad prací s formální složkou výkonu. Už nyní se tedy těšíme a jsme zvědaví na příští setkání.

*Vítězslava Šrámková
předsedkyně poroty*

Ven ze začarovaného kruhu

Dalo mi velkou práci, přemluvit se ve čtvrtek ráno, abych vstala, a na osmou hodinu dorazila do přednáškového sálu Národního domu na hlasové a pohybové hrátky s Lenkou Fišerovou. Spolu se mnou se to podařilo například i nejmladší účastníci Janě Novotné, nestaršímu Petru Soumarovi a moderátorovi přehlídky Dušanovi Utinkovi. Zatímco já jsem rozvážně usedla na židli, ostatní si začali hrát na babu a pak se pomocí různých cvičení rozdýchávali, uvolňovali a soustřeďovali. Sedět jsem, bohužel, vydržela až do poloviny hodiny. Pak jsem odhodila pocit studu a trému a přidala se. Bylo to skvělé. Nejen, že jsem se konečně probrala, ale dokonce jsem na chvíli měla pocit, že nemluví tak hrozně. Ten mi ovšem vydržel jen do chvíle, kdy jsem si začala povídat s Lenkou Fišerovou, odbornou asistentkou na pražské DAMU.

Paní Fišerová, pomáhají recitátorům Vaše hlasová cvičení?

Samozřejmě. Pokud se cvičí jednorázově, není to znát. Ale je na první poslech poznat, zda recitátor prochází nějakou hlasovou přípravou. Je ovšem třeba cvičit denně. Zkušeným hercům už stačí málo, ale mladí by tomu měli věnovat velkou pozornost. Jde o návyk. Nejtěžší je odbourat nesprávné návyky, ať už v artikulaci, intonaci, dýchání, ve způsobu použití hlasu. Jsou to podvědomé záležitosti a trvá dlouho najít a uvědomit si co je špatné, a pak vybudovat nový správný návyk.

Jste v porotě I. kategorie a sledujete i ostatní recitátory. Jaká je podle Vás úroveň mluveného projevu letošních účastníků?

Odpovím vám trochu oklikou. Velmi mě zaujala úterní projekce dokumentu o historii Wolkrova Prostějova. Bylo v něm znát, že do určité doby byla obecně úroveň hlasového projevu recitátorů velmi slušná. Pak najednou poklesla o několik tříd dolů. Tím ovšem nechci říct, že jsou letošní recitátoři špatní. Jako vždy jsou mezi nimi výborní i průměrní jedinci. Mám ovšem pocit, že jejich hlasovému projevu moc nepomohlo přenesení přehlídky na jeviště za oponu. Je to sice intimnější, ale dokud soutěžící museli překonávat prostor velkého sálu, nutilo je to vydávat ze sebe víc.

Čím si vysvětlujete všeobecný úpadek mluveného projevu?

Určitý podíl na něm má dnešní televizní kultura. Kultivovaný hlasový projev může ve srovnání s ní působit jako přehnaný. A když se k tomu přidá nevalná úroveň mluvy některých moderátorů a redaktorů, nelze se divit, že se pokleslý mluvní styl považuje vlastně za

normální. Souvisí s tím i výchova v rodině a ve škole. Je to začarovaný kruh. Děti dnes nemají správné mluvní vzory, ani ve svých rodičích, ani v učitelích. Ovládat svůj hlas a mluvu je přitom nesmírně důležité. Nejde jen o to, jak mluvíte, ale především o smysl toho, co říkáte.

Vadí vám, když lidé okolo Vás nemluví správně?

Já jim totiž někdy nerozumím. Ze školy mám uši navyklé na určitou úroveň intonace, stavby věty či artikulace. Když slyším třeba televizního moderátora, jak nelogicky používá akcent a intonaci a pohybuje se v monotónním rozsahu dvou tónů, vnímám jen jednotlivá slova a jejich smysl mi uniká. Rozumíte, mně ani tak nevadí, když člověk třeba ráčkuje. Horší je, když si vůbec neuvědomuje, co říká. Obsah a forma na sebe vzájemně působí.

Vidíte vůbec nějakou reálnou cestu z toho začarovaného kruhu?

Jednou z možností by snad mohl být systémový zásah do školství. Učitelé by měli projít mluvním školením a začít u těch nejmenších dětí ve školkách. Jedním z kroků k nápravě je určitě i pořádání podobných akcí, jako je Wolkrův Prostějov. Když se recitátoři a členové divadel připravují na soutěž, znamená to vlastně intenzivní práci na mluvním projevu. Jejich výkon je pak i motivací pro ty, kteří mu nevěnovali dostatečnou pozornost. Proto také na WP už několik let připravuji hlasová a pohybová cvičení pro recitátory. Snažím se do nich dostat i trochu „teorie“, aby si uvědomili, proč určitá cvičení děláme. Mám radost, když pak někteří z nich při vystoupení použijí poznatky a postupy z našich setkání.

les

Nacharmsováno aneb S Okřídleným volem na Hromadné Procházce

Daniil Ivanovič Charms začal být objevený snad před pěti, šesti lety. Já jsem hned na počátku propadla jeho humoru a inteligenci, protože na každou otázku PROČ si najde jednoznačné a drzé PROTO! Absence metafor ve slovech je pouze zdánlivá, pozorný divák zjistí, že mezi řádky je nevysloveného jako slanečků po ruských kapsách. Atmosféra nikam plynoucího času, Rusko zastavené u čaje nebo vodky, nepřítomný pohled s vráskou mezi obočím, závažná a tichá ruská meditace - to vše, ale nejen to je Charms. V Charmsových textech se zdá vše nelogické a zmatené. Absentující životní logika nesplňuje požadavek obecně srozumitelného myšlení.

A přitom v Charmsových textech je řečeno tolik podstatného, závažného a ohromujícího, a to nikoliv krásou (ne)vyslovených faktů, ale právě tím, co si Charms v Rusku dovolil a co dokázal vypovědět.

Na jevišti se Charms objevil hned dvakrát. Poprvé v rukou profesionálů - prostějovského divadla Hromadná Procházka a v případě druhém v náručí DS Okřídlený Vůl z Plzně.

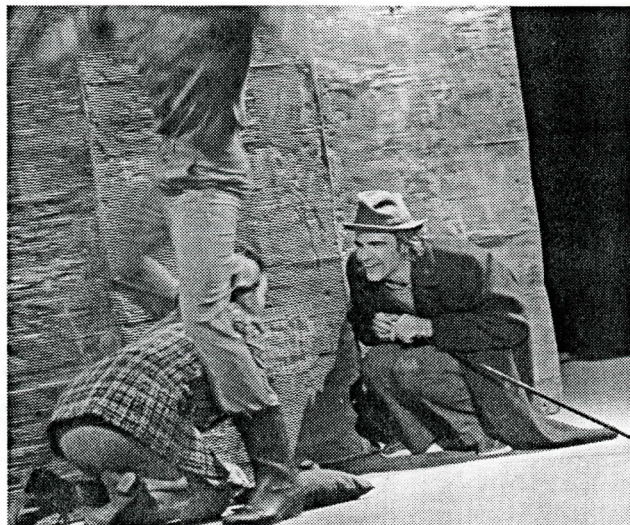
V tomto "utkání na prknech" byla pro mě vítěznou stranou amatérská obec. Stařena se mi dnes nějak vzdálila (záměrně píše dnes, protože jsem viděla i premierové představení Hromadné Procházky a u toho jsem se v křesle nevrátila), tentokrát mi scházelo tempo, přesvědčivost, často jsem měla jsem, že mezi herci dnes nepřeskakují jiskřičky, které by pak měly připálit i diváky. Oči jsem dokořán otevřela pouze ve chvílích jako bylo nastupování do vlaku, fronta na chleba nebo jedoucí tramvaj, kdy se za tónů (mimochodem velmi vydařených) hudby se odsypával jeden obraz za druhým. V takových chvílích na mě Charms teprve křičel nebo alespoň volal. Skončilo to ale vždycky příliš brzy, než abych si tu sprchu charmsovství mohla užít.

Plná očekávání jsem se vydala na Okřídleného vola. Minulý rok ve mně totiž soubor zanechal naprosto ohromující RUSKOU atmosféru, jedno velké absurdní poloskutečno, dokonale vymalovanou náladu. Něco jako pocit lokomotivy supící bezradně nekonečnou plaností Ruské pláně. Nevím, zda to bylo mým očekáváním nebo mou únavou, ale lokomotiva už to nebyla. Naprosto logicky jsem čekala na to, JAK naloží se stejným autorem. Kudy vede cesta, nechceme-li jít po pěšince známé? V jakém žánru bude dnes servírován Charms? Odpověď zazněla až jednoduše: ve všech (projistotu). I takové

řešení je absurdní a je to dobře, protože absurdní absurdnímu sluší. Vám jsem, milí "Okřídlení" uvěřila mnohem víc než velikosti a zároveň ztracenosti "se" prostějovských. To bude tím tempem - vyplývá z mého primárního pocitu. Odešla jsem z vašeho představení spokojena nebo spokojenější, než z představení Hromadné Procházky, i když vaše loňské "vyslovení Charmse" pro mě bylo přece jen silnější.

pet

Rozhovor s ... HROMADNOU PROCHÁZKOU

Představte se nám... Wolkrova Prostějova by ale možná bylo hodno představit se ve verších.
(pozn. Verše zapsány ihned po jejich slovesném zrození - obojí okamžitě)

--- to je správná otázka
proč Hromadná Procházka
hraje hru na pováženu
tu Charmsovu Stařenu ---

Cesta mladých a malých divadel je nelehká. Jak tvrdý je ten váš chleba?

--- je to chlebič tvrdý
my jsme na to hrdý ---

Jakou zkušenost máte vy sami s amatérským divadlem a přednesem?

---amici a profici
jsme na jedné pramici
máme se tu všichni rádi
a jsme dobří kamarádi ---

Viděli jste něco z představení WP?

--- žel bohu
máme spoustu práce
není to legrace
(ta práce) ---

Co chystáte na příští sezonu?

--- je to pokus zlověstný
bude Kafkův "Nezvěstný"---

Ještě nějaký vzkaz recitátorům...? _

--- neberte poezii
příliš vážně
sami si skládejte raději
veselé básně ---

Odpovídali a veršovali P.P.P (umělecký šéf)
a Eva Pet (dramaturg)

Rozhovor s ... OKŘÍDLENÝM VOLEM

Už v loni jste se představili s Charmsem a odvezli jste si vavříny - letos stejný autor - co vás na něm baví?

--- absurdita ---surrealismus ---síla myšlenky ---
chceme dělat něco, co má názor --a Charms ho má --- je velmi sdílň --- chceme mluvit o tom zmatku --- ruský chaos ---a pak --- ten jeho inteligentní humor se nám moc líbí ---

Jaká byla cesta k letošnímu Charmsovi?

Alena Dvořáková - režisérka:

--- viděla jsem jejich loňské představení "Dobytku smíchu netřeba" a hned po představení je šla pochválit --- tak se mi to líbilo --- zalíbilo se i nám spolu --- Charmse jsem objevila asi před šesti lety --- od té doby jsem přečetla mnohé --- nejenom od něj --- ale i o něm --- nechala jsem si dokonce přivezt jeho souborné dílo z Ruska --- jmenuje se to "Cirk Šardam" --- nápad udělat Jelizavetu ale není můj --- s tím přišli oni ---

Petr Batěk:

-- už loňské představení s námi začala dotvářet a dařilo se --- nebyly tedy lepší ruce, kterým bychom se mohli svěřit ---

Část představení jste hráli v Praze v originále - tedy rusky, jaké to bylo?

--- v ruštině je to krásnější --- líp to zní --- jen už tomu nikdo nerozumí ---

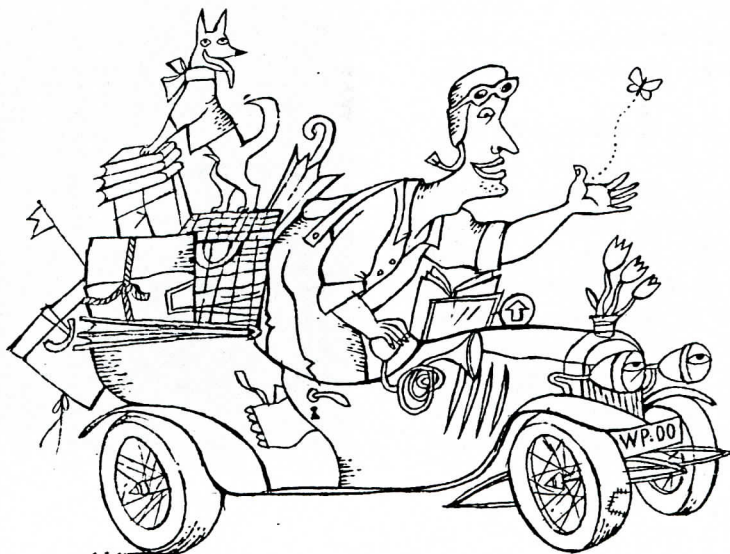
Co příští rok? Zase Charms?

--- určitě ne --- chystáme úplně jiného autora --- ale pod pokličku nahlédnout nenecháme ---

Dobrá tedy - počkám až bude uvařeno.

pet

pet

Divadla poezie – sice malý, ale pestrý vzorek

Je za pět minut dvanáct, venku úlevně prší, když před tím bouřka alespoň trochu vyčistila vzduch... Jako by potřebný epilog k dvěma dnům a šesti představením letošního klání divadel poezie. Pravda, byť jiná léta přivedla do Prostějova větší počet souborů, určitě i letos bylo na co se koukat a co zažít, prožít i přežít... Od všeho něco: od zcela až divadelně prenatalní nezkoušenosti, sázky vabank i na jistotu, radostnou hru a laborování až po svého druhu vyspělost a perfekci.

Začalo to poněkud zmatečně čekáním na Godota: ani divadlo, ani poezie, ani Beckett. Prostě nedorozumění, za nějž jinak sympatické aktérky samy ani nemohou. Poslat je na národní přehlídku byl prostě omyl krajské poroty. Házet do vody neplavce je vysoce riskantní pedagogická metoda s velmi předpokládatelným neúspěchem.

Benešovští studenti přijeli s něčím, co bylo alespoň ve stádiu jistého upřímného hledání. Přesto ale jejich hold Lennonovi vyzněl až zbytečně pietně a přes veškerý začátečnický pel místy až školně akademicky. Ale průzory v téhle jinak dosti učesané podívané to přece jen občas problesklo - takže naděje tu je: příště víc za sebe a o sobě!

Dobrym příkladem možností středoškolských souborů bylo společné vystoupení brněnského Ústafu a velkomeziříčského sdružení Špatně zabržděno. Jejich voicebandový „koncert“ byl šťastnou syntézou přesvědčivé chuti si (za)hrát s potřebnou tvarovou kázní. Výsledkem byla v mnohém barevně i rytmicky neoposlouchaná a nakažlivě hravá záležitost: slovo, slabiky i hlásky se stávaly zvukovou koláží, která však měla svou pevnou partituru, přiléhavou obsahu hravých veršů i evidentní posedlostí právě touhle svou „metodu“. Prý jde o součást obligatorních hlasových etud... V tom případě klobouk dolů: chvílemi to byly už teď etudy vskutku koncertní!

Hradecké Jesličky obohatily škálu možností toho, kterak nakládat s textem, o dost vzácný příklad jakéhosi divadla poezie jednoho herce. Německá báseň Ernsta Jandla, toto sarkastické účtování s rakouským špatným historickým svědomím, napsané jandlovsky suše lapidárním, fragmentárním rukopisem (vyrůstajícím mj. opět z jazykové hry). Za kontrastního doprovodu ryčně i sentimentálně pseudovlastenecky, ale i jazzově jízlivé trubky bylo publikum atakováno provokující bilancí nacistické perverzity. Škoda, že nasazená exprese výrazu působila po chvíli poněkud kontraproduktivně: méně formy by bylo vlastně více. Šlo o představení hrané na jedné, extrémně napjaté struně, která však zapomněla prasknout...

Hned dvakrát z Plzně, dvěma soubory a ve dvou variacích rukopis jedné režisérky. Je jí - jak jinak - A. Dvořáková, tato autorka řady zajímavých projektů a patronka tolika zajímavých lidí. A dvakrát za sebou finále a ozdoba večera. Ve středu to byly Zamračené děti se Vzpourou sládků Vratislava Effenbergera. Traskavá směs originálního, (de)mystifikujícího a cynického surreálního výsměchu česky upoceným deformacím dějin explovovala v řadě šťastnou recesí odpalovaných situací. Svou spontánností to strhovalo - mnohdy však i na úkor přesnější stylizace. Ovšem celkově trefa: do poetiky i možností souboru. A především - dramaturgický počín.

Ve čtvrtek pak plzeňští - tentokrát soubor Okřídlený vůl - přišli znovu s Charmsem. Jejich Jelizaveta Bam byla opět přesvědčivou inscenací, s čitelnou koncepcí a s místy perfektním herectvím. A stylem. Krutě absurdní poetika Charmsovy zvláštní hry se dočkala adekvátní a koncentrované scénické podoby: jakýsi zběsile roztočený orloj vyšinutých postav a situací byl opět metaforou podivného světa zbaveného smyslu, ovšem ne bolesti. Přes celkově menší počet souborů byla tedy nakonec bilance úspěšná - každý druhý soubor přišel s něčím, co podněcovalo. A specialita letošního ročníku? Jistě se do analů zapíše coby ročník invaze plzeňské inspirace.

Jan Roubal

předseda poroty divadel poezie

Božští bratři a jiné od Davida Vávry

Věřím tomu, že většina účinkujících i posluchačů WP si povšimla výstavy klasických koláží Davida Vávry ve foyeru Městského divadla. Doprovodná výstava víc než vhodně doplňuje jednotlivá soutěžní i nesoutěžní vystoupení interpretů na letošní přehlídce a v neposlední řadě koresponduje s vlastní Vávrovou poetičností. Surrealisticky laděné koláže z období let 1989-1997 musí pobavit každého svým nápadem a vtípem. Mezi nimi vynikají Božští bratři - Pospíšilové a Rudý džentlmen. Taktéž kravatové koláže určitě nezůstanou bez povšimnutí a ne nepříjemným způsobem zapůsobí na diváka. Vávrovu poetičnost plně vystihují díla, v nichž hojně využívá výjevů z dob minulých, a přízně si, krásných. Autor ale sám tvrdí, že poetické může být v podstatě vše, každá věc, ne jen ta krásná. A mně nezbývá než jen dodat, že má pravdu, jelikož krásno je velmi relativní pojem. Takže, i přes slabší osvětlení instalované výstavy všem vřele doporučuji !!

pev

Otázka pro...

Magdalena Borová

(2. kategorie)

Loni jsi zaujala porotu a diváky svou upřímností, niterností, navíc jsi uspěla i se svým vlastním textem. Co je ten pověstný klíč, podle kterého si vybíráš texty?

--- třeba Skácelův text jsem si přečetla a hned mi bylo jasné, že je to on --- dostal mě --- chytil hned napoprvé --- s montáží textů Izumi Shikibu mi pomáhala maminka a ta mě celým textem i vedla --- moc mi pomohla --- text mě musí oslovit, chytil za srdíčko ---

Kdy jsi s textem spokojená tak, aby sis řekla - teď to bylo ono?

--- to si neřeknu skoro nikdy --- vejdu na jeviště a pak ani nevím, že to skončí --- až pak si říkám, že jsem něco mohla udělat líp --- důležitý je pocit, se kterým na jeviště jdeš --- třeba přebrepty vůbec důležité nejsou ---

pet

Otázky pro pány...

Na recitačních přehlídkách hrají slečny jednoznačně přesilovku. Znamená to snad, že pánové jsou méně poetičtí?

Recitují se ještě dnes slečnám do ouška verše?

Pavel Batěk (3.kat.)

--- určitě ne --- ale mají k tomu bliž --- slečny se dokáží líp vcítit a prožít --- muži jsou přece jen tvrdší ---
--- samozřejmě --- protože ten, kdo to umí, dokáže pohlédit po duši ---

Miroslav Ondra (přihlížející)

--- v žádném případě --- jenom --- na poetické slečny je hezčí pohled ---

--- ne zrovna často --- ale věřím, že poetové ještě žijí --- takový Shakespearův sonet... --- to by bylo, aby to se slečnou nehnulo --- musí na to být ovšem správná chvíle ---
--- když utíkáte na autobus, tak se špatně recituje ---

Karel Novák (fotograf)

--- je to tím, že slečny mají větší odvahu ---

--- obávám se, že poezii už dívčí ucho nezaslechne --- to snad jenom my, staří chlapi, to ještě děláme ---

pet

Eva Sychrová a Hun Imrich vybočili z řady

"S Německou básní vystupujeme pošesté, a každé provedení je jiné," prozradila po vystoupení Jesliček recitátorka Eva Sychrová. Sám za sebe mohu říci, že jsem byl nadšen. Text skvělý, výrazově vynikající. Po prvních verších bylo vidět, že to Evu moc baví a Imrichova trumpeta ji v tom báječně podporovala, jak po stránce hudební, tak i vizuální - symbolika stínu. "Nejsem si jista, jak to publikum přijalo," pokračovala dále Eva. Pravdou je, že to nebylo typické divadelní představení, ale zkuste srovnat veškeré soutěžní příspěvky s Německou básní. Nejde to, objektivně to opravdu nejde. Hodně to vybočilo z řady, hlavně pokud jde o expresi přednesu. Z mého pohledu, kéž by takových příspěvků bylo více, a nemyslím jen tak závažných. "Pro mě opravdu není důležité zvítězit, já musím být hlavně spokojena sama se sebou a cítit, že diváci jsou se mnou na stejné koleji." Na závěr nezbyvá než citovat z programového letáku: **the only good thing hitler did was to kill off the jews.**

Opět si neodpustím P.S. - Nádherně byla zazpívána píseň z dob křížových výprav.

pev

Vymýšlí se to dlouho, nastudované je to za chvíli

Pro mnohé účastníky letošního Wolkrova Prostějova bylo objevem, možná i vrcholem a v každém případě jedním z nejpříjemnějších zážitků letošního ročníku vystoupení spojených souborů Ústaf Brno a Špatně zabrzděno Velké Meziříčí. Jejich program se jmenoval THE BEST OF VOICEBAND a my jsme zvědavě očekávali, zda jde o mystifikaci, nebo zda voiceband opravdu uslyšíme. Přiznávám, že jsem si velmi přála tu druhou možnost, a vyšlo to. Byli jsme svědky koncertu tvořivosti, vtipu, jazykového citu, souhry a lehkosti, jakou se vyznačují díla, nastudovaná nejen s velkou precizností, ale i s patrným osobním zaujetím všech zúčastněných. Holky a kluky z Brna a z Velkého Meziříčí to, co dělají, evidentně baví, a jak moc to bavilo publikum, o tom svědčil nejen bouřlivý ohlas po skončení, a vlastně i v průběhu vystoupení, ale i výsledky divácké ankety.

Po představení jsme si chvíli povídali s vedoucími osobnostmi souboru, s Evou Prešerovou a Zdeňkem Šturmou. Předpokládáme, že stručný záznam rozhovoru bude zajímat i čtenáře Zpravodaje.

Jak jste vůbec přišli na voiceband, byla prvotním impulsem tvorba E. F. Buriana ?

Jistě, ten vliv tu byl. E. F. Buriana a jeho práci s voicebandem jsme znali, ale hlavní vliv na nás měl profesor Bořivoj Srba. Oba jsme studovali na katedře divadelní vědy brněnské Masarykovy univerzity, kterou prof. Srba vedl.

Profesor Srba vaši práci zná ?

Ano, a když jsme mu nedávno, při příležitosti jeho odchodu z katedry, náš voiceband předvedli, (já tedy

nevím, jestli to mám říct, aby to nevypadalo, že se vychloubám) říkal, že to je v tomto žánru to nejlepší, co od smrti E. F. Buriana slyšel.

Povězte mi, jak se dá dohromady a jak pracuje soubor z Brna a z několik desítek kilometrů vzdáleného Velkého Meziříčí ?

Soubor v Meziříčí pracuje už osm let. My oba jsme odtamtud. Voiceband jsme začali zkoušet v roce 1996. Ale já (rozuměj Zdeněk Šturma) teď třetím rokem učím v Brně, na škole jsem založil nový soubor. Eva zatím nadále působila v Meziříčí, v roce 1998 tu například nastudovala výborný pořad Koncert, a posléze jsme se shodli na tom, že spojíme síly a oba soubory budou pracovat společně. Věc se studuje na obou místech, před vystoupením se sjíždíme aspoň hodinu předem a ještě zkoušíme. Jde to.

Jaké je zastoupení obou měst ?

Soubor celkem tvoří tři desítky lidí. Brňanů a Meziříčanů je tak přibližně půl na půl.

Jak je to s dramaturgií ? Jak vybíráte texty, jak hledáte "své" autory ?

Na začátku nás hodně inspirovaly texty dadaistů z dvacátých a třicátých let. Čerpáme z Hiršalovy knihy Nonsense, blízké jsou nám texty Jiřího Suchého. Nosní kapky, které se tak líbily tady v Prostějově, jsou Oulíkovým textem. Nejnověji jsme začali pracovat s textem Edwarda Leara.

Máte dost příležitostí k vystoupením ?

Ano, nestěžujeme si. Nedávno jsme se např. zúčastnili festivalu amatérského divadla Setkání na prknech ve Veverské Bítýšce a získali jsme první cenu.

Trvá nastudování takového voicebandového koncertu hodně dlouho ?

Hodně dlouho se to vymýšlí, ale nacvičené je to za několik minut.

Přijímáme konstatování Zdeňka Šturmy trochu jako básnickou licenci, i když jsme si vědomi, že členové jeho souboru musí mít velký a dobře vycvičený smysl pro rytmus - a samozřejmě hudební sluch, což jim jistě, stejně jako několikaletá zkušenost, při práci pomáhá. Náš rozhovor nelze zakončit jinak, než poděkováním za vzácný zážitek, za jeden z těch objevů, pro které se vyplácí na Wolkrův Prostějov přijíždět stále znovu.

jsu

ANKETA DIVÁKŮ

NÁZEV SOUBORU A PŘEDSTAVENÍ	VÝNIKAJÍCÍ (1 kulička = 3 body)	DOBŘE (1 kulička = 2 body)	PRŮMĚRNÉ (1 kulička = 1 bod)	OČEKÁVAL JSEM NĚCO JINÉHO (1 kulička = 0 bodů)	SOUČET BODŮ	PRŮMĚR	POŘADÍ
Ústaf Brno + Špatně zabrzděno Velké Meziříčí THE BEST OF VOICEBAND	92	16	0	1	308	2,82	1
Zamračené děti Plzeň VZPOURA SLÁDKŮ	74	33	9	6	297	2,43	2
Okřídlený vůl Plzeň JELIZAVETA BAM	59	46	10	2	279	2,38	3
Divadlo Jesličky - Stálá scéna ZUŠ Na Střežině Hradec Králové NĚMECKÁ BÁSEŇ	29	45	6	7	183	2,10	4
Spadlá anténa Ostrava Hrabůvka ČEKÁNÍ NA GODOTA	11	36	29	19	134	1,41	5
RS Gymnázium Benešov PŘIŠEL JSEM NA TO...	16	28	39	44	143	1,12	6

Prostějove - díky a nashledanou !

Jsou v téměř padesátitisícovém Prostějově opravdu jen kapkou v moři, ty hloučky mladých lidí, kteří se sem každý rok v červnu sjedou z celé republiky, aby zasvětili čtyři dny přednesu poezie a řečem o něm a o ní. Jsou kapkou v moři - letos čítala sto padesát duší - a přece dodají městu cosi těžce definovatelného, co je však v atmosféře nesporně přítomno. Mnozí Prostějované se prý na "Wolkrák" těší, alespoň moji informátoři mi to tvrdili. Mají k tomu různé důvody, v hospodách a bufetech se prý poněkud zvednou tržby, na náměstí se hrává divadlo a střed města žije intenzivněji i v nočních hodinách, ale především je tu prý po ty čtyři dny jaksi bezstarostněji, "ulítleji", jak to charakterizoval jeden z místních usedlíků.

Jaká byla úroveň letošního Wolkrova Prostějova, to už zhodnotily odborné poroty. Nám všem zůstane tento ročník v paměti především jako tropický čas, kdy vedro lámalo všechny rekordy a uniknout se mu dalo snad jen v klimatizovaných prostorách Prioru, což ovšem není nijak přitažlivé prostředí pro poeziemilovné duše. Ale přežili jsme a za rok, kdoví, možná budeme, zachumlaní ve svetrech, na vedra rádi vzpomínat. I letos se tady navázala nová přátelství, podařily se nové dramaturgické objevy, mnozí se o sobě dověděli cosi nového, jiní si ověřili, zda zvolili správná východiska a směr. Všichni pak se stali členy velkého společenství těch, kdo aspoň jednou za život prožili WP. Pokud vím, docela všichni se k tomu i po dlouhých letech vždycky hlásí, a rádi.

Wolkrův Prostějov 2000 je mrtev, ať žije první Wolkrův Prostějov nového milénia. Nashledanou v Prostějově v červnu 2001 !

jsu

Výsledky

43. Wolkrova Prostějova 2000

I. KATEGORIE

LAUREÁT:

Barbora KLÍMOVÁ - Rudolfov

ČESTNÁ UZNÁNÍ:

Jan FALTÝNEK - Olomouc

*za výběr a interpretaci textu Karla Hlaváčka
Upír*

Tereza LIŠKOVÁ - Praha

za kulturu recitačního projevu

Jana NOVOTNÁ - Prostějov

*za přednes úryvku
Vystřiženo z Postřižín Bohumila Hrabala*

II. KATEGORIE

LAUREÁTI:

Magdaléna BOROVÁ - Liberec

Petr RAKUŠAN - Žďár nad Sázavou

ČESTNÁ UZNÁNÍ:

Šárka AUGUSTINOVÁ - Havlíčkův Brod

za vyrovnanost obou výkonů

Otakar BLAHA - Brno

za vyrovnanost obou výkonů

Marie ČERNÍKOVÁ - Merklín

za vyrovnanost obou výkonů

Martina ERBSOVÁ - Hradec Králové

za interpretaci Pásmo básní Ernsta Jandla

III. KATEGORIE

LAUREÁTI:

Blanka KOUTSKÁ - Praha

Jana MACHALÍKOVÁ - Kladno

Veronika TUPÁ - Praha

ČESTNÉ UZNÁNÍ

Petr SOUMAR - Plzeň

*za interpretaci textu Karla Hynka
Babička po pitvě*

DIVADLA POEZIE

CENA POROTY:

Zamračené děti Plzeň

*za inscenaci Vratislava Effenbergera
Vzpoura sládků*

ČESTNÉ UZNÁNÍ:

souboru Okřídlený vůl Plzeň

za inscenaci Daniila Charmse Jelizaveta Bam

ČESTNÉ UZNÁNÍ

*s nominací na mezidruhovou divadelní přehlídku
Jiráskův Hronov:*

souboru Ústaf Brno + Špatně zabržděno

Velké Meziříčí

za inscenaci THE BEST OF VOICEBAND

CENA DIVÁKA:

souboru Ústaf Brno + Špatně zabržděno

Velké Meziříčí

za inscenaci THE BEST OF VOICEBAND

SOBOTA
24. ČERVNA 2000

NÁM. T. G. MASARYKA
PROSTĚJOV

Dámy, páni, mrňousi,
každý ať k nám zabrousí!
Všichni budou mít štěstí,
pakli přijdou na náměstí!

Na stáncích pak zboží všeho
výběr bude veliký,
dražšího i laciného,
kaktusy i perníky!

Kohopak z vás by to napadlo,
že tu budem taky hrát divadlo!
Víťa Marčík z Drahotěšic
BAJAJOU vás chce potěšic (t).
Malé i větší školáky,
též i dospěláky! (9:00)

Po pohádce, milí drazí,
srdečně vás zvu
na folkaře z Prostějova
BEZNÁZVU! (10:15)

Před sochou Wolkra Jiřího
též máme pro vás cos pěknýho,
O Janu doktoru Faustovi aneb
Jak na štafle vlez a už málem nevylez,
Divadlo
Hromadná procházka
z Prostějova hraje dnes! (9:00)

Až ty věci nakoupíte,
by vám bylo sladce,
rychle spěšte v kino METRO
na "VŠE O MÉ MATCE".
Jak může být z filmu sladko?
Počkejte, až dopovím.
Prostě tak, že překvapíme
všechny "rautem vdolkovým" (11:00)

Pak, až půjdou návštěvníci
na autobus nebo k vlaku,
budou s slzou v oku volat -
za rok zase na "Wolkráku"!!!

Možná někdo nevíte,
že tu máme firmu Rolný.
To říkám jen kvůli rýmu,
že na všechno je
VSTUP VOLNÝ!!!